

Упутства и препоруке за полагање предиспитних обавеза и испита из философије

Испитне и предиспитне обавезе

Да би студент добио коначну оцену из предмета Увод у философију, Философија I и Философија II, неопходно је да испуни све предиспитне и испитне обавезе, како је то регулисано званичним силабусима и упутством Катедре за философију о испитним обавезама. У овом документу су изложена основна очекивања и препоруке за студенте који приступају припреми и полагању ових појединачних обавеза.

Колоквијум

Колоквијуми из философије по форми морају бити философски, академски есеји, а по садржају стручни прикази једног од одабраних дела из примарне литературе за предмет који се полаже. За сваки појединачни предмет постоји списак предложених оригиналних, ауторских дела значајних философа, од којих се бира једно које се спрема за колоквијум (списак се налази у прилогу силабусу за сваки појединачни предмет). На колоквијуму се одабрано дело обрађује у форми писменог есеја. Студенти унапред знају о чему ће писати и настоје да се припреме да на лицу места напишу што квалитетнији, садржајнији и озбиљнији рад.

Време полагања колоквијума је 1 сат и 30 минута и полаже се у посебном термину за сваки испитни рок.

Основни захтеви

Да би се колоквијум уопште могао положити, неопходно је да задовољава **основне стандарде академске писмености**. Академска писменост, пре свега, у себе укључује **елементарну и средњошколску писменост**, што значи да радови морају бити исписани на граматички и интерпункцијски исправном српском језику, ћириличним писмом и с уважавањем основних норми семантике и синтаксе. Такође, академска писменост подразумева **способност адекватног структурирања писменог рада** у облику академског есеја, уз поштовање формалних и садржинских норми и познавање основне стручне терминологије и располагање њом.

Како рад треба да изгледа?

Рад који студент пише на колоквијуму требало би да одржава његов/њен **лични увид у примарну литературу** (философско дело) која је одабрана и да представља самостални критички приказ одабраног дела. Императивно је да се у приказу дела види лични рад студента на изучавању **самог текста, његовог садржаја, терминологије и основних философских идеја**. Такође је неопходно да студент покаже способност, не само разумевања садржаја и идеја дела, већ и способност да се оне адекватно изложе у оквиру захтеване форме и временског опсега. Радови који се предају, дакле, треба да буду заокружени и довршени, да представљају јасан одраз индивидуалног изучавања литературе и способност њеног критичког тумачења и репродукције, као и да располажу елементарним академским нивоом аргументације и разумевања поступка доказивања, образлагања и критике. Студент треба да полаже да има **јасну представу о спољашњем и унутрашњем контексту дела које приказује** – дакле да има јасну представу о школи мишљења и основним философским учењима одабраног аутора, као и разумевање конкретног смисла и значаја дела које се приказује у историји философије уопште. **Структура рада** препоручљиво треба да садржи излагање и тумачење основне терминологије и појмовних чворишта дела које се приказује, као и основних философских проблема који из тих позиција

проистичу. Самим излагањем студент би требало да обухвати **целину дела** које се приказује и да, почевши од његове централне и кључне идеје, ослика његове основне линије аргументације и изведе његове основне тезе, које би затим требало критички да преиспита. **Закључак рада** пожељно би требало да има лични печат и оцену вредности и епохалног значаја одабраног дела (била та оцена позитивна или негативна!), али исто тако може просто да преставља синтезу и рекапитулацију онога што је током излагања изнесено. **Рад на колоквијуму није квантитативно ограничен** (не бројимо број речи или страна!), већ је ограничен **искључиво временом** које је студенту на располагању, а за које би требало да произведе максимално садржајан рад који ће истовремено поштовати све тражене академске норме.

Како рад не треба да изгледа?

Током времена се искристалисало **неколико крајње погрешних и криво утемељених приступа писању колоквијума**, који из рока у рок доводе до неуспеха појединих студената. У највећем броју случајева сви ови недостаци могу се захватити као (у неким ситуацијама) **одсуство елементарне писмености**, односно (у већини ситуација) као **одсуство академске писмености**. То значи да студенти приступају писању рада настојећи да само квантитативно набацају што већи број насумичних и неповезаних података из књиге, посвећујући потпуно непотребно време и простор биографским подацима о ауторима и куриозитетима из њиховог живота. Неретко студенти деле одабрани спис на његове саставне целине (нпр. поглавља) и покушавају да „препричају дело“ тако што сваком поглављу посвете по неколико реченица. **Академска форма писања искључује сваки облик препричавања, синоптичке репродукције** (пресликавања) **и доксографије** (набрајања мњења и неаргументованих ставова). Такође, искључено је да рад може да изгледа као збрка насумично набацаних теза, без почетка и краја. При томе није акценат на оригиналности и иновативности (иако су оне увек добродошле), будући да се обрађују дела која су општепозната и вишеструко критикована и приказивана, већ управо **на способности да се мисли и пише како доликује академским интелектуалцима**.

Квалификациони тест

Квалификациони тест је интегрални део испитног процеса и као такав представља **припрему и квалификовање студената за само полагање писменог испита**. Док на испиту студенти показују постигнуту дубину интерпретације одређених философских аутора и тема, **на тесту показују ширину познавања философске терминологије, аргументације и школа мишљења** које улазе у састав испитне литературе. Улога тестова је, истовремено, да гарантују да је студент приступио полагању испита савладавши **основе философије из средњошколског програма**, као и да се у припремању испита није искључиво ограничио на припрему конкретних испитних питања. Највећи број питања на тесту стога се заснива на познавању средњошколске философије, али сва питања су предвиђена да потврде како студент заиста разуме градиво које спрема за испит и адекватно приступа његовом припремању. То подразумева да **студенти испитној литератури не треба да приступају као уџбеничком градиву** које треба научити напамет, већ треба да је преиспитају и протумаче самима себи, служећи се додатном литературом (речницима философије, философским енциклопедијама, отвореним интернет изворима), и на тај начин усвоје одговарајућу терминологију и идејне претпоставке за њено тумачење и репродукцију. Студентима који нису задовољни сопственим познавањем овог градива препоручујемо у припреми коришћење средњошколских уџбеника, попут **Бранко Павловић, Вељко Кораћ, Историја филозофије** (више издања), или **Миле Савић, Ненад Цекић, Владимир Цветковић, Филозофија** (више издања), као и слободно коришћење извора на интернету или сличне литературе.

Време полагања теста је 30 минута и полаже се у посебном термину за сваки испитни рок.

Писмени испит

Писмени испит из философије састоји се из **серије краћих есеја који показују опсежност и исцрпност познавања појединачних тема и философских проблема из испитне литературе**. У случају испита из **Увода у философију**, реч је о **три испитна питања** која одговарају трима поглављима из *Зборника* Петра Козловског, а у случају испита из **Философије I и II**, у питању је по **пет питања** која се најчешће односе на целину учења пет значајних философа (или философских школа) из испитне литературе.

Време полагања испита је 1 сат и 30 минута за Увод у философију и 2 сата и 30 минута за Философију I и II.

Основни захтеви

Основни захтеви за полагање испита **идентични су основним захтевима за полагање колоквијума**, и укључују, како **елементарну и средњошколску**, тако и **академску писменост**. Сваки одговор на свако појединачно питање треба да представља један **кратак философски есеј**, који има свој почетак и крај, структуру, аргументацију и терминологију. **Само потпуни одговори на сва испитна питања омогућавају пролазак на писменом испиту**, а неиспуњавање ове основне норме **на само једном питању** довољно је да студент не положи испит. Од студента се очекује да равномерно распореди податке и време, како би **уравнотежено одговорио/ла на сва питања**, будући није могуће надокнадити пропусте на једном питању натпросечним одговором на другом.

Како рад треба да изгледа?

Још једном, све **што важи за писање колоквијума, важи и за писање испита**, с тим што студент треба да има на уму да не располаже са истом количиним времена и да **у свом излагању треба да буде језгровитији, концизнији и садржајнији, него што је то случај са колоквијумом**. Док је код колоквијума циљ да се покаже способност тумачења, разумевања и критичког осврта на литературу, на писменом испиту је у првом плану акумулирано *знање* – **обухватност и опсежност познавања тематике која је задата у испитном питању**. Ови акумулирани подаци, међутим, такође морају бити изложени **аргументовано и са разумевањем**, уз евидентно познавање и правилну употребу одговарајуће стручне терминологије. Студент би требало да се фокусира на **кључне и темељне идеје** везане за постављено питање и да, након што их је јасно, разветно и разумљиво изложио, поткрепи своју интерпретацију додатним детаљима из испитне литературе, који потврђују исцрпност и обухватност рада на припреми испита.

Како рад не би требало да изгледа?

Још једном скрећемо пажњу да се међу мање ревносним студентима одомаћила пракса да се за испит припремају учењем напамет нерелевантних, синоптичких, доксографских и биографских података, који се на писменом испиту набацују без икакве аргументативне интерпретације и структуре излагања (а нажалост, веома често, и без поштовања основних правила писмености). **Студентима се саветује да не покушавају да симулирају знање** набрајањем општепознатих чињеница и променом теме, већ да се строго придржавају питања и задрже свој излагање у оквирима философске аргументације.

Додатне напомене

Током претходних година примећена је **повећана склоност** студената да припремају своје предиспитне и испитне обавезе на основу различитих (што бољих, што лошијих) **скрипта**, набацаних на основу белешки и успешних радова старијих студената, које се по правилу уче напамет и репродукују дословно, откривајући недвосмислено да није реч о самосталном раду студента који се њом служи. Садржај ових скрипта добро је познат Катедри, сви радови међусобно се упоређују, а необична поклапања и садржинске паралеле узимају се као знак **преписивања**, које подлеже дисциплинским казнама. Стога се инсистира да студенти (1) **свој рад темеље на испитној литератури** која је

наведена у силабусу; (2) **не користе никаква скрипта** и документе који нису одобрени од стране Катедре за философију, осим ако те документе нису сами израдили као испомоћ сопственом припремању испита (што се, штавише, препоручује). Такође, апелујемо на студенте да (3) **не уче испитно градиво напамет**, што сигурно води невољама у интерпретацији и материјалним грешкама, које опет доводе да негативних резултата на испиту, као и да се (4) **по сваку цену суздрже од преписивања, фалсификовања радова, или било ког другог облика манипулације** испитном процедуром. Напомињемо да се овакве манипулације не толеришу и најстроже се кажњавају, било у оквирима саме Катедре, било преко Дисциплинске комисије факултета.

Редовне консултације са сарадницима Катедре

Поред и мимо овог документа, свим студентима који имају дилеме или питања везано за предиспитне и испитне обавезе на предметима из философије, на располагању су **редовне консултације** током којих им сарадници Катедре за философију могу из прве руке одговорити на њихове дилеме и посаветовати их око спорних питања везаних за студирање у испите. Такође, студентима су на располагању и **адресе електронске поште**, на које могу писати ако су из било ког разлога спречени да дођу на консултације.

Консултације код професора др **Богољуба Шијаковића** одржавају се уторком од 12.00 до 13.30 часова у Семинару за философију (соба 327).

Консултација код доцента др **Богдана Лубардића** одржавају се уторком од 13.00 до 14.30 у Семинару за философију (соба 327), а његова адреса ел. поште је blubardic@pbf.rs.

Истраживач-сарадник **Никола Танасић** уторком од 17.00 до 18.30 држи вежбе из увођења у методологију израде научног рада, основа академске писмености и упућивања у рад са философском и стручном литературом. У термину од 18.30 до 20.00 часова, Никола Танасић организује и индивидуални рад са студентима на ове теме. Студентима је на располагању адреса електронске поште nikola.tanasic@hotmail.com.

У Београду, 12. децембра 2012. године

Катедра за философију